

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

11 MAART 1998

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 15 van het wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de Krijgsmacht en van artikel 71 van de nieuwe gemeentewet

(Ingediend door de heer Goris)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel strekt ertoe dat militairen zich voortaan zouden mogen kandidaat stellen bij de gemeenteraadsverkiezingen en desgevallend een gemeentelijk politiek mandaat mogen uitoefenen, met uitzondering van het mandaat van burgemeester, schepen, of OCMW-voorzitter. Eveneens wordt met dit voorstel van wet beoogd dat militairen voortaan een actieve rol kunnen spelen in de Belgische partijpolitiek, ongeacht het niveau of de functie, en zich niet langer dienen te beperken tot die activiteiten die verbonden zijn aan het louter lidmaatschap van een politieke partij en deze uitgeoefend als raadgever, deskundige of lid van een studiecentrum.

Hiervoor is een wijziging nodig van artikel 71, 5° in de nieuwe gemeentewet waarbij niet de kandidaatstelling maar wel de uitoefening van het mandaat verboden is, en van artikel 15, § 1, lid 3 en 4 van de wet van 14 januari 1975, houdende het tuchtreglement van de krijgsmacht, waarbij zowel de kandidaatstelling als de uitoefening van een actieve of publieke deelname aan het politieke leven aan militairen ontzegd wordt.

De indiener is van oordeel dat deze verruiming van politieke rechten niet ingaat tegen de beweegredenen

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

11 MARS 1998

Proposition de loi modifiant l'article 15 de la loi du 14 janvier 1975 portant le règlement de discipline des Forces armées et l'article 71 de la nouvelle loi communale

(Déposée par M. Goris)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi vise à permettre aux militaires de se porter candidats aux élections communales et de remplir le cas échéant un mandat politique communal, à l'exception du mandat de bourgmestre, d'échevin ou de président du C.P.A.S. Elle vise en outre à permettre aux militaires de jouer un rôle actif dans la politique belge, à tout niveau et dans toute fonction, et à leur permettre de ne plus s'en tenir à l'exercice d'activités liées à la simple appartenance à un parti politique et aux activités de conseiller, d'expert ou de membre d'un centre d'études.

Pour les y autoriser, il faut modifier, d'une part, l'article 71, 5°, de la nouvelle loi communale qui n'interdit pas aux militaires de poser leur candidature à un mandat politique, mais qui leur interdit d'exercer un, et, d'autre part, l'article 15, § 1er, troisième et quatrième alinéas, de la loi du 14 janvier 1975 portant le règlement de discipline des Forces armées, qui interdit aux militaires de poser leur candidature à un mandat politique et de participer activement ou publiquement à la vie politique.

L'auteur estime que cet élargissement des droits politiques des militaires n'est pas contraire aux moti-

die de wetgever ertoe brachten om deze beroepscategorie restricties aan het uitoefenen van politieke activiteiten en mandaten op te leggen. Deze beweegredenen zijn terug te vinden in de memorie van toelichting bij artikel 15, § 1 van het wetsontwerp houdende het tuchtreglement van de krijgsmacht (Stuk Kamer, nr. 373/1, 71/72, blz. 5): «Teneinde de samenhang van het leger, en dientengevolge zijn doeltreffendheid niet in gevaar te brengen, heeft de regering geoordeeld dat, in de schoot van het leger, geen enkele politieke activiteit mag worden uitgeoefend. Anderzijds, en steeds om dezelfde redenen — namelijk het vrijwaren van de samenhang en de onafhankelijkheid van het leger — is het ondenkbaar dat een militair die voor alles verplicht is de regering te dienen en zich voor te bereiden op zijn hoofdopdracht namelijk de verdediging van de natie, zich in het openbaar met politieke activiteiten inlaat.»

De indiener is van oordeel dat diverse argumenten pleiten voor het opheffen van de verbodsbepalingen:

— Aan de basis van het verbod ligt de vrees dat de gewapende macht, als instrument van de uitvoerende macht, een gevaar zou inhouden voor de wetgevende macht. Dit is niet meer verdedigbaar. Het volledig uitsluiten van de militairen van de democratische besluitvorming houdt een beperking van hun politieke rechten in. Het getuigt van wantrouwen tegenover de militaire gemeenschap. Geen enkel objectief criterium staaft de huidige reglementering. Het houdt een flagrante schending in ten opzichte van de ambtenaren. Er werd trouwens reeds herhaaldelijk op gewezen dat het artikel 15 van de tuchtwet een schending betekent van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

— De militair die zich kandidaat stelt bij de gemeenteraadsverkiezingen begaat dus een tucht-overtreding. In het verleden leidde dit tot statutaire maatregelen zelfs tot «ontslag van ambtswege». Volgens de tuchtwet mag een militair zelfs geen lid zijn van het OCMW.

— In Frankrijk en Nederland is een gemeentelijk mandaat wel mogelijk.

Stef GORIS.

*
* *

vations qui ont amené le législateur à imposer à cette catégorie professionnelle des restrictions en matière d'exercice d'activités et de mandats politiques. Ces motivations ont été énoncées dans le passage de l'exposé des motifs relatif à l'article 15, § 1er, du projet de loi portant le règlement de discipline des Forces armées (doc. Chambre, n° 373/1, 71/72, p. 5): «À peine de compromettre la cohésion de l'armée et, par voie de conséquence, son efficacité, le gouvernement a estimé qu'aucune activité politique ne pouvait s'exercer en son sein. D'autre part, et toujours pour les mêmes raisons de sauvegarder la cohésion et l'indépendance de l'armée, il n'est pas concevable qu'un militaire qui se doit avant tout de servir le gouvernement et de se préparer à sa mission essentielle qui est la défense de la nation, se livre publiquement à des activités politiques.»

L'auteur estime que divers arguments plaident en faveur de l'abrogation des interdictions:

— À la base de l'interdiction, il y a la crainte que la force armée constituée, en tant qu'instrument du pouvoir exécutif, un danger pour le pouvoir législatif. Ce point de vue n'est plus défendable. L'exclusion totale des militaires du processus de décision démocratique entraîne une limitation de leurs droits politiques. Cette limitation témoigne d'une méfiance à l'égard de la communauté militaire. Aucun critère objectif ne peut fonder la réglementation actuelle, qui viole de manière flagrante les droits des fonctionnaires. Du reste, l'on a déjà attiré à plusieurs reprises l'attention sur le fait que l'article 15 de la loi portant le règlement de discipline des Forces armées violait les articles 10 et 11 de la Constitution.

— Les militaires qui se portent candidats aux élections communales, enfreignent donc le règlement de discipline. Dans le passé, l'on a pris, à l'encontre de tels militaires, des mesures statutaires allant jusqu'à la «démission d'office». Selon la loi portant le règlement de discipline des Forces armées, les militaires ne peuvent même pas être membres d'un C.P.A.S.

— En France et aux Pays-Bas, les militaires peuvent exercer un mandat communal.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 15, § 1, derde en vierde lid van de wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de Krijgsmacht worden vervangen door het volgende lid:

«De militairen mogen zich kandidaat stellen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Ze mogen een gemeentelijk politiek mandaat uitoefenen, met uitzondering van het mandaat van burgemeester, schepen of OCMW-voorzitter.»

Art. 3

Artikel 71, 5°, van de nieuwe gemeentewet wordt opgeheven.

Stef GORIS.

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 15, § 1er, troisième et quatrième alinéas, de la loi du 14 janvier 1975 portant le règlement de discipline des Forces armées est remplacé par les dispositions suivantes :

«Les militaires peuvent se porter candidats aux élections communales. Ils peuvent exercer un mandat politique communal, à l'exception du mandat de bourgmestre, d'échevin et de président du C.P.A.S.»

Art. 3

L'article 71, 5°, de la nouvelle loi communale est abrogé.